

Trivselsplan

Skolens rutiner knyttet til §12-2 i opplæringsloven

Aure barne- og ungdomsskole

Innhold

Kapittel 12 Skolemiljøet til elevene	3
§12-2 Retten til et trygt og godt skolemiljø.....	3
§12-3 Nulltoleranse og førebyggjande arbeid.....	3
§12-4 Plikt til å sikre eit trygt og godt psykososiale skolemiljø.....	3
§ 12-5 Skjerpa plikt til å melde frå dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev	3
Aktivitetsplikten	4
Elevenes rett til å bli hørt.....	5
Hva er krenkende ord og handlinger?.....	5
Hvordan forstå mobbing?	6
Mulighet til å ta opp saken med statsforvalteren	7
Hva hvis en elev blir krenket av en ansatt på skolen?	7
Strengere taushetsplikt for helsepersonell	7
Forebyggende tiltak	7
Forebyggende arbeid foresatte.....	7
Tips og råd til hvordan foresatte kan bidra	8
Forebyggende arbeid ansatte	8
Kildehenvisning	10
Vedlegg 1 – Varsel og undersøkelse	11
Vedlegg 2 – Aktivitetsplan.....	12
Vedlegg 2 – Evaluering av tiltak i aktivitetsplan	13

Kapittel 12 Skolemiljøet til elevene

§12-2 Retten til et trygt og godt skolemiljø

«Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring.»

Aure barne- og ungdomsskole skal hele tiden arbeide for et best mulig skolemiljø, slik at skolen blir opplevd som trygg og god av alle.

§12-3 Nulltoleranse og førebyggjande arbeid

«Skolen skal ikkje godta krenkjande oppførsel til dømes mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerleg for at alle elevane skal ha eit trygt og godt skolemiljø»

Aure barne- og ungdomsskole har nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Uavhengig av hva som er årsaken til at et barn ikke har det bra, skal de voksne på skolen hjelpe. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

§12-4 Plikt til å sikre eit trygt og godt psykososiale skolemiljø

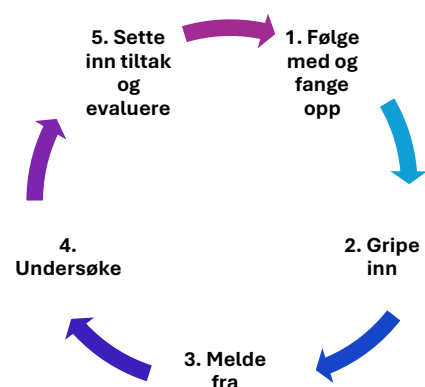
Alle voksne som arbeider på skolen, skal følge med på at elevene har det bra og gripe inn mot mobbing og andre krenkelser. De skal videre melde fra til rektor om de får mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt. Skolen skal videre undersøke, og eventuelt sette inn tiltak. Tiltakene skal dokumenteres i en Aktivitetsplan. Dette står i opplæringsloven kapittel §12-4 og kalles Aktivitetsplikten.

§ 12-5 Skjerpa plikt til å melde frå dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

«Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, krenkjer ein elev, skal vedkommande straks melde frå til rektor. Rektor skal melde frå til kommunen eller fylkeskommunen, med mindre meldinga er openbert grunnlaus.»

Aktivitetsplikten

For å sikre retten til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, har skolen en **aktivitetsplikt** etter §12-4. Denne er delt inn i 5 plikter. Det betyr at alle voksne skal følge med, gripe inn, melde fra, undersøke og eventuelt iverksette tiltak.

Når skolen skal **følge med**, betyr dette for eksempel alt fra inspeksjoner til tilsyn i garderobes. De voksne skal være årvåkne, aktivt observere hva elevene gjør og ha lav terskel for å bry seg om hva elevene driver med. Om det da skjer noe, har de voksne plikt til å **gripe inn**.

Tegn på at noe er galt:

- Eleven vil ikke komme på skolen
- Eleven er redd for å gå til og fra skolen
- Eleven går omveier til og fra skolen
- Eleven mister eller har ødelagte bøker, leker eller klær
- Eleven unngår venner og andre barn
- Eleven blir fort sint
- Eleven mister selvtillit
- Eleven har mye vondt i magen eller hodet
- Eleven sliter med å sove
- Eleven har uforklarlige sår, skrammer og blåmerker.

Utdanningsdirektoratet 2016

Om en elev ikke har det bra, skal rektor få beskjed. Dette kan gjøres både muntlig og skriftlig av en elev, en foresatt eller voksen som arbeider på skolen. **Plikten til å melde fra til** rektor skal være lav for de voksne på skolen, og skal også gjøres ved mistanke. Da skal rektor ta dette alvorlig, opprette et varsel og skolen skal begynne å **undersøke** rundt det som er sagt. Når skolen har undersøkt, vil man sammen med eleven, foresatte og voksne som arbeider i skolen, komme fram til om eller hvilke **tiltak** som skal settes inn. **Tiltaksplikten** utløses automatisk når det er eleven selv som melder, og varer så

lenge eleven selv sitter med denne opplevelsen. Tiltakene skal skrives i en skriftlig plan, **aktivitetsplan**. Disse tiltakene skal **evalueres** etter avtale med foresatte og eleven, om opplevelsen fremdeles er gjeldende, skal man gjøre justeringer og sette inn andre tiltak.

Elevenes rett til å bli hørt

Elevens rett til å bli hørt og elevens beste skal være grunnleggende i alle skolen sine vurderinger og handlinger i forbindelse med å oppfylle aktivitetsplikten. Hvilke elever som skal høres og hvordan høringen skal skje kommer an på saken og alderen til eleven. Skolen skal også sørge for at en elev som krenker eller mistenkes for å krenke, skal ha samme rett til å bli hørt som eleven som ikke har det trygt og godt.

Det er elevenes egen opplevelse av hvordan de har det på skolen, som er avgjørende.

Utdanningsdirektoratet, 2019

Hva er krenkende ord og handlinger?

Det er ingen klar fasit på krenkelse. Utdanningsdirektoratet definerer krenkende ord og handlinger som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, som kan være direkte og indirekte ord og handlinger. Med direkte ord og handlinger kan det være for eksempel vold, nedlatende oppførsel, trusler og kommentarer. Med indirekte ord og handlinger mener vi for eksempel utestenging, blikk, baksnakking og ignorering. Det er viktig å være bevisst at elevene kan ha ulik opplevelse, tross ganske lik situasjon og at terskelen for hva som er krenkelser ikke er lik. I enkelte tilfeller er det relasjonen, konteksten eller intensjonen som gjør at en handling oppleves som en krenkelse. Det kan være snakk om kommentarer, «blikking» eller andre former for kommunikasjon, for eksempel for å markere at noen ikke hører til, eller står utenfor et fellesskap.

Noen ganger opplever eleven at noe er krenkende, selv om det objektivt sett ikke er det. Dette kan for eksempel være kritiske ytringer, kontroversielle standpunkt, uenigheter og konflikter. Skolen har et ansvar for å lære elever å tenke kritisk, akseptere og å respektere andres meninger og overbevisninger. Elevene skal tåle uenighet og konflikter

med medelevene sine. Det samme gjelder faglige uenigheter, uenighet om vurderinger og irrettesettelser fra en lærer.

Selv om en elev ikke objektivt sett har blitt utsatt for krenkende oppførsel, har skolen fortsatt en aktivitetsplikt hvis eleven opplever å ikke ha det trygt og godt på skolen.

Hvordan forstå mobbing?

Alle mennesker har et behov for å høre til, og være en del av et fellesskap. Vi ser på mobbing som et sosialt fenomen, som oppstår mellom mennesker og rammer menneskelige sosiale behov. Altså må man forstå mobbing som et fenomen som oppstår i grupper gjennom gruppedynamikk.

Mobbing av barn og unge er handlinger fra voksne og/eller barn og unge som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i felleskapet og muligheten til medvirkning.

(Lund, Helgeland, Kovac, Nome, Cameron & Godtfredsen, 2015, s.45)

Tidligere har mobbing vært forstått som noe som skjer fordi man for eksempel er sint på et offer, har negative personlighetstrekk eller er uoppdragen. Mobbing derimot har ifølge Søndergaard (2012) bakgrunn i noens utrygghet og/eller eksklusjonsangst, altså man er redd for å selv havne utenfor eller lengter etter å høre til. Derfor må også mobbing tolkes, forstås og analyseres i sammenheng med de relasjonene og konteksten den befinner seg i. Dette vil si at alt fra skolens kultur, strukturer og relasjoner, til holdningene og forventningene barna opplever fra foresatte og de ansatte på skolen, er sentrale og avgjørende faktorer når mobbing oppstår.

Med mobbing mener vi gjentatte negative handlinger fra en eller flere sammen, mot en elev som kan ha vanskelig for å forsvare seg. Mobbing kan være å kalle en annen stygge ting og erte, holde en annen utenfor, baksnakke eller slå, dytte eller holde fast. (Wendelborg, 2019, s.2)

I noen tilfeller er det en eller flere som blir mobbet, i andre tilfeller kan det være en gruppe. Dette blir markert gjennom sosiale forskjeller og mindre gruppefellesskap av

den store gruppa som defineres som «oss normale». Det gjøres gjennom handlinger som viser at gruppa er lavere eller nederst på rangstigen. Selv om disse gruppemedlemmene har hverandre, er de ikke bra nok for denne klikken. Dette kan like fullt være mobbing.

Mulighet til å ta opp saken med statsforvalteren

Statsforvalteren er representant for staten. Å melde til statsforvalteren er aktuelt hvis saken allerede er tatt opp med rektor og det har gått mer enn en uke siden dette ble gjort. Å melde kan man gjøre om eleven og foreldrene ikke er fornøyd med hvordan skolen følger opp saken. Dette er håndhevingsordningen. Hensikten med muligheten til å melde saken til statsforvalteren er å sikre elever og foreldre en mulighet til å få sin sak prøvd av en myndighet utenfor skolen.

Hva hvis en elev blir krenket av en ansatt på skolen?

Hvis en elev opplever å bli mobbet eller krenket av en lærer eller andre som jobber på skolen, har skolen et ekstra ansvar for å følge opp saken. Det er strengere krav til å gripe inn, undersøke og sette inn tiltak. Rektor må også varsle skoleeier (kommunen), som vil følge opp saken videre. Om det er en i ledelsen som står bak krenkelsene, skal skoleeieren varsles direkte.

Strengere taushetsplikt for helsepersonell

Helsesykepleier og annet helsepersonell er underlagt en strengere taushetsplikt enn andre ansatte på skolen. De har strengere taushetsplikt når det gjelder opplysninger om elevene. Hvis en helsesykepleier på skolen har opplysninger om at en elev ikke trives på skolen, og verken eleven eller foreldrene samtykker til at helsesykepleieren får lov til å varsle rektor, er helsesykepleieren bundet av taushetsplikten.

Forebyggende tiltak

Forebyggende arbeid foresatte

Skoler som har et godt læringsmiljø, er gjerne preget av gode samarbeidsrelasjoner på mange plan. Det er viktig at man sammen bygger gode relasjoner mellom lærere, foreldre og elever for å bygge en god skolekultur som kan forebygge. Vennskap, samarbeid og samhørighet blant foreldre i klassen og på trinnet bidrar positivt på

elevenes læringsmiljø. Derfor har vi valgt å legge ved tips og råd til hvordan foresatte kan bidra inn mot ditt og andres barns læringsmiljø.

Tips og råd til hvordan foresatte kan bidra

Samarbeid mellom foreldre

Foreldres samarbeid med hverandre vil påvirke elevenes læringsmiljø. At foreldre snakker med hverandre og har felles positive holdninger til hverandre og skolen, vil også bidra til å fremme dette blant elevene. Når man blir kjent med foreldrene, er det også lettere å invitere hjem eller ta med seg barna.

Hjelp barnet ditt til å lage leke-avtaler på kryss og tvers på trinnet.

Når barnet får mulighet til å bli kjent med andre barn, og man bygger relasjoner på tvers av vennegrupper, vil man kunne finne flere vennskap og gruppa vil bli mer sammenknyttet

Gjennomfør en inkluderende bursdagspolitik.

Inviter hele grupper, hele klassen eller gruppa, alle jenter eller alle gutter. Å bli holdt utenfor bursdagsfeiring er en av de vanligste formene for mobbing. Man kan også samle seg, og feire sammen med andre som har samme måned. Dette kan også bidra til at alle blir bedre kjent. Bruk tid på å snakke med barna om at det er viktig å inkludere flere enn bare di man leker mest med.

Bli kjent med de andre barna

Hils på barna og lær deg navnene. Vis interesse for barna som går på skole med barnet ditt.

Forebyggende arbeid ansatte

Aure barne- og ungdomsskole arbeider aktivt og systematisk for å fremme godt skolemiljø. Det er over flere år utarbeidet faste rutiner og tiltak, som gjøres for å forebygge og arbeide med elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø. Målet er at elevene skal oppleve trygghet, trivsel og tilhørighet. Dette opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne i samarbeid med elevene. Elevene skal medvirke og ha medansvar i læringsfellesskapet som de skaper sammen med lærerne hver dag.

HVA	ANSVAR	NÅR	HVA	ANSVAR	NÅR
Bli kjent med innholdet i trivselsplanen	Ledelsen Kontaktlærere	Høst	Overgangsrutiner (Se kommunal overgangsplan)	Ansatte Ledelsen Barnehage Videregående PPT LOS Rådgiver	Ordinære overganger – vår Videregående okt.-mars
Hjem/skolesamarbeid	Skole FAU Klassekontakter Foresatte	Kontinuerlig	Aktiviteter på tvers av trinn (for eksempel skogdag, aktivitetsdager, kulturkveld og tverrfaglige uker)	Ledelsen Ansatte	Årlig
Foreldremøte og utviklingssamtaler	Kontaktlærere Ledelsen	Høst og vår	Elevråd (5.-7. og 8.-10.)	Elevrådslærer	Jevnlige møter
Storforeldremøte 1.-10.	Ledelsen	Vår	Klasseråd	Kontaktlærere	Ved behov
Skolemiljøutvalg (Samarbeidsutvalget + ekstra representanter)	Ledelsen	Ved behov	Elevsamtaler	Kontaktlærer	Høst og vår + etter behov
Samarbeid med andre etater (BUP, PPT, barnevern, psykisk helse, helsesykepleier og lignende.)	Ledelsen + andre involverte etater	Ved behov	Arbeid med læringsmiljø på klassenivå <ul style="list-style-type: none"> Daglige observasjoner Trinnmøter Turdager Bruk av konkrete verktøy som for eksempel «Mitt valg», «Inkluder meg», nettvett osv. Tett arbeid med andre etater 	Ansatte Ledelsen	Kontinuerlig
Voksne med vester i friminutt Egen 1.klassevakt. Styrking av voksensettetheten ved behov	Ledelsen	Hver dag Friminutt 1.-10.	Relasjonsarbeid - Trivsel, Trygghet og Tilhørighet <ul style="list-style-type: none"> Daglig arbeid med relasjon mellom ansatt/elev Kartlegge relasjon mellom elever og voksne på trinn 	Alle Ansatte Ledelsen	Kontinuerlig Høst
Voksne med vester følger med fra 8:35 (08:40) og tar imot elevene i klasserommene ved oppstart 8:50. Vakt i garderobene ved behov.	Ledelsen	Hver dag 8:35 barnetrinnet 8:40 ungdomstrinnet	Kartlegging læringsmiljø <ul style="list-style-type: none"> Egne undersøkelser, samtaler med elever og observasjoner Elevundersøkelsen (7.+10.) Klassetrivselsundersøkelsen (relasjons-/sosiogram) 	Ansatte	Årlig og ved behov
Voksen tilgjengelig i matpausen	Ansatte	Hver dag	Storsamlinger (8.-10.)	Ledelsen Ansatte	Månedlig
Klasseromsvaktene med vester er til stede på klasserommene i matpausene og friminutta.	Elever Ansatte	Hver dag Friminutt	Turdager og klasseturer <ul style="list-style-type: none"> Turdager på barnetrinnet Nersetra 6.kl Trondheimstur 7.kl Leirskole 7.trinn Klakkur 9.kl Klassetur 10.kl 	Ledelsen Ansatte	Årlig
Friminuttvakter med vester på fellesarealer	Elevråd Ansatte	Hver dag Friminutt	Helsesykepleier <ul style="list-style-type: none"> Røde og grønne tanker Samtaler etter behov Fast informasjon på enkelte trinn og foreldremøter 	Helsesykepleier Ansatte Ledelsen	Årlig og etter behov
Voksen følger til bussen (1.-4) Bussvakter etter skoletid hver dag. (5.-10)	Ansatte	Hver dag			

Kildehenvisning

- Lund, I., Helgeland, A., Kovac, B. V., Nome, D. Ø., Cameron D. L. & Godtfredsen, M. (2015). *Hele barnet, hele løpet, mobbing i barnehagen*. Hentet Okt 25, 2023 fra foreldreutvalgene.no: <https://viewer.ipaper.io/Fjuz/foreldreutvalgene/fub/hele-barnet-hele-loepet/>
- Lund, I., & Helgeland, A. (2020). *Mobbing i barnehage og skole*. Oslo: Cappelen Damm.
- Opplæringslova. (2024). Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (LOV-2024-03-08-9). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Hentet Sept. 2., 2024 fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2023-06-09-30>
- Oslo Met - storbyuniversitetet. (2018, jan 29). *Den skjulte mobbingen skolene ikke ser*. Hentet Okt 25, 2023 fra forskning.no: <https://forskning.no/barn-og-ungdom-oslomet-partner/den-skjulte-mobbingen-skolene-ikke-ser/292851>
- Søndergaard, D. M. (2012). *Bullying and social exclusion anxiety in scholls*. *British Journal of Sociology of Education*. Hentet Okt 25, 2023 researchgate.net: https://www.researchgate.net/publication/254234386_Bullying_and_social_exclusion_anxiety_in_schools
- Utdanningsdirektoratet. (2016, april 20). *Jeg mistenker at barnet mitt opplever mobbing, hva kan jeg se etter?* Hentet Okt 25, 2023 fra Udir.no: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/jeg-mistenker-at-barnet-mitt-blir-mobbet-hva-kan-jeg-se-etter/>
- Utdanningsdirektoratet. (2016, juni 30). *Voksne skaper vennskap*. Hentet Okt 25, 2023 fra Udir.no: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/voksne-skaper-vennskap/>
- Utdanningsdirektoratet. (2021, nov 12). *Forebyggende tiltak og leders ansvar*. Hentet Okt 25, 2023 fra Udir.no: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/tiltak-skolemiljo/skolemiljotiltak-ledelse/>
- Utdanningsdirektoratet. (2022, okt 7). *Skolemiljø Udir-3-2017*. Hentet Okt 25, 2023 fra Udir.no: <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Laringsmiljo/skolemiljo-udir-3-2017>
- Wendelborg, C. (2019). *Mobbing og arbeidsro i skolen. Analyse av Elevundersøkelsen skoleåret 2017/1028* (Rapport) Hentet Okt 25, 2023 fra Udir.no: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/elevundersokelsen-2017-mobbing-og-arbeidsro/>

Vedlegg 1 – Varsel og undersøkelse

AKTIVITETSPLIKT § 12

Elev:		Klassetrinn:			
Hvem melder bekymring og når:		Rektor ble informert, dato			
Hvem fyller ut varsel og undersøkelse		Dato			
Situasjonen: <ul style="list-style-type: none"> - Hva har skjedd? - Hvordan ble det oppdaget? 					
Hva sier eleven selv om situasjonen?					
Undersøkelse av saken: Beskriv hva som er gjort og hvilke metoder som er brukt. (Kan bruke systematisk observasjon, klassetrivsel, elevsamtale, samtale med foresatte mm)					
Skolens vurdering					
Opplever eleven som er krenket et trygt og godt skolemiljø? <i>Om ikke skal aktivitetsplan fylles ut.</i>	Ja		Nei		
Blir det opprettet aktivitetsplan?	Ja		Nei		
Vurdering og eventuelle andre opplysninger					

Vedlegg 2 – Aktivitetsplan

Opplæringsloven, sitat:

§12-2 Retten til et trygt og godt skolemiljø

«Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring.»

Elev	Fødselsdato	Dagens dato	Skole Aure barne- og ungdomsskole
Dette er plan nr:		(Lag ny plan om planen må oppdateres eller justeres)	
Hva er målet med planen og hvilke problemer skal tiltakene i planen løse:			
Eleven sine tanker om situasjonen, kort oppsummert			
Eventuelle undersøkelser som danner grunnlag for valg av tiltak.			
Foreldrenes tanker om situasjonen, kort oppsummert			
Skolens vurdering kort oppsummert			

Tiltak	Utfordring tiltaket skal løse	Ansvar	Tidspunkt for evaluering
(Husk at elevens beste skal være et grunnleggende hensyn i skolens vurdering av tiltak.)			

Digitalt signert av rektor

Mille Aarvåg

Dersom du ikke er fornøyd med hva skolen gjør for at du/barnet ditt skal få det trygt og godt på skolen, kan du ta kontakt med fylkesmannen eller mobbeombudet i Møre og Romsdal.

Vedlegg 3 – Evaluering av tiltak i aktivitetsplan

SAK:		ELEV:	
DATO		TIL STEDE	
Situasjonen: Hvordan opplever foresatte og eleven situasjonen i dag			

Tiltak	Hvilken effekt har tiltaket gitt? - Elevens opplevelse - Foresattes opplevelse - Skolens vurdering	Kryss av	
		Juster	
		Avslutt	
		Viderefør	
		Juster	
		Avslutt	
		Viderefør	
		Juster	
		Avslutt	
		Viderefør	
		Juster	
		Avslutt	
Opplever eleven nå et trygt og godt skolemiljø?	Ja		Nei
Ny aktivitetsplan	Ja		Nei
Eventuelle kommentarer			